

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๓๓/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๖๒/๒๕๕๕

วันที่ ๑๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

เรื่อง พระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และมาตรา ๔๑ หรือไม่

ศาลปกครองกลางส่งคำโต้แย้งของผู้ฟ้องคดีทั้งสาม (นายชลอ รัชทอง ที่ ๑ กับพวก รวม ๓ คน) ในคดีหมายเลขคำที่ ๒๓๓/๒๕๕๕ ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

ผู้ฟ้องคดีทั้งสามได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการประปาส่วนภูมิภาค เป็นผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง กรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามได้ยื่นคำร้องคัดค้านต่อผู้ถูกฟ้องคดี ขอให้พิจารณาคำร้องคัดค้านการวางท่อส่งน้ำประปาซึ่งรุกล้ำที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสาม แต่ผู้ถูกฟ้องคดีเพิกเฉย ผู้ฟ้องคดีทั้งสามจึงขอให้ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาคำร้องคัดค้านการวางท่อส่งน้ำประปาของผู้ฟ้องคดีทั้งสามให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่ศาลกำหนด

ศาลปกครองกลางได้รับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีทั้งสามไว้พิจารณาเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง (๒) และให้ผู้ถูกฟ้องคดีจัดทำคำให้การยื่นต่อศาล

- ๒ -

ผู้ถูกฟ้องคดียื่นคำให้การต่อศาลปกครองกลาง สรุปความได้ว่า พระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓๐ บัญญัติให้การประปาส่วนภูมิภาคมีอำนาจวางท่อประปาผ่านที่ดินของบุคคลใด ๆ ที่มีใช้ที่ตั้งสำหรับที่อยู่อาศัย โดยไม่ต้องจ่ายค่าทดแทนการใช้ที่ดิน หากท่อประปาดังกล่าวมีเส้นผ่าศูนย์กลางไม่ถึง ๘๐ เซนติเมตร แต่ข้อเท็จจริงในคดีนี้ ท่อประปาของผู้ถูกฟ้องคดีมีเส้นผ่าศูนย์กลางเพียง ๕๖ เซนติเมตร ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีอำนาจในการวางท่อประปานั้น โดยไม่ต้องจ่ายค่าทดแทนการใช้ที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสาม ทั้งนี้ตามหนังสือตอบข้อหารือของคณะกรรมการกฤษฎีกา ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีไม่พิจารณาคำร้องคัดค้านการวางท่อประปา รุกกล้าที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสามนั้น เนื่องจากเกิดภาวะน้ำท่วมหนักทำให้การประปาส่วนภูมิภาคต้องรีบแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนผู้ใช้น้ำก่อน แต่อย่างไรก็ดี การพิจารณาคำร้องคัดค้านการวางท่อประปาได้อยู่ระหว่างการเตรียมแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามทราบ

ผู้ฟ้องคดีทั้งสามยื่นคำร้องต่อศาลปกครองกลางโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓๐ ในส่วนที่เกี่ยวกับการให้การประปาส่วนภูมิภาคมีอำนาจใช้ทรัพย์สินของเอกชนวางท่อส่งน้ำประปาโดยไม่ต้องจ่ายค่าทดแทน ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และมาตรา ๔๑ และขัดต่อระเบียบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข กล่าวคือ เมื่อหน่วยงานของรัฐได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของเอกชนเพื่อสาธารณประโยชน์ ไม่ว่าจะใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้นมากน้อยเพียงใด หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ต้องจ่ายค่าทดแทนที่เป็นธรรมให้แก่เจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ประโยชน์ เพื่อความเป็นธรรมแก่เจ้าของที่ดิน และเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของบุคคลในทรัพย์สิน รวมทั้งเพื่อเป็นการบรรเทาความเสียหายที่พอสมควรกับการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินของเอกชนด้วย จึงขอให้ศาลปกครองกลางส่งคำโต้แย้งดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ศาลปกครองกลางเห็นว่า เมื่อคดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีมีหน้าที่วินิจฉัยคำร้องคัดค้านของผู้ฟ้องคดีทั้งสาม ตามพระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓๐ วรรคห้า แต่ผู้ถูกฟ้องคดีเพิกเฉย ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่การประปาส่วนภูมิภาควางท่อส่งน้ำประปา รุกกล้าเข้าไปในแดนกรรมสิทธิ์ที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสาม โดยไม่จ่ายเงินทดแทนการใช้ที่ดิน และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวกับ

- ๓ -

การให้การประปาส่วนภูมิภาคมีอำนาจใช้ทรัพย์สินของเอกชนวางท่อส่งน้ำประปาโดยไม่ต้องจ่ายเงินค่าทดแทนขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๑ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญยังไม่เคยมีคำวินิจฉัยในกรณีดังกล่าว จึงให้ส่งคำโต้แย้งของผู้ฟ้องคดีทั้งสามที่ว่า พระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓๐ ในส่วนที่เกี่ยวกับการให้การประปาส่วนภูมิภาคมีอำนาจใช้ทรัพย์สินของเอกชนวางท่อส่งน้ำประปาโดยไม่ต้องจ่ายเงินค่าทดแทน ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และมาตรา ๔๑ หรือไม่ ไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่ง

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำโต้แย้งของผู้ฟ้องคดีทั้งสามเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย ในระหว่างนั้น ให้ศาลดำเนินการพิจารณาต่อไปได้ แต่ให้รอการพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว จนกว่าจะมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ”

พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่ง ได้นั้น มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

- (๑) ศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ
- (๒) บทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี และ
- (๓) ยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น

กรณีตามคำร้อง ผู้ฟ้องคดีทั้งสามโต้แย้งว่าพระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓๐ ในส่วนที่เกี่ยวกับการให้การประปาส่วนภูมิภาคมีอำนาจใช้ทรัพย์สินของเอกชนวางท่อส่งน้ำประปาโดยไม่ต้องจ่ายค่าทดแทน ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และมาตรา ๔๑ แต่ข้อเท็จจริงตามคำร้องปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสามได้ยื่นฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีต่อศาลปกครองกลาง

กรณีผู้ถูกฟ้องคดีไม่พิจารณาคำร้องคัดค้านการวางท่อส่งน้ำประปาของผู้ฟ้องคดีทั้งสาม โดยขอให้ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาคำร้องคัดค้านดังกล่าว และศาลปกครองกลางได้รับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีทั้งสามไว้พิจารณาวินิจฉัย เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง (๒) ซึ่งศาลปกครองกลางมีอำนาจกำหนดค่าบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาคำร้องคัดค้านการวางท่อส่งน้ำประปาของผู้ฟ้องคดีทั้งสามภายในเวลาที่ศาลกำหนด ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ทั้งนี้ การที่ศาลปกครองกลางจะพิจารณากำหนดค่าบังคับดังกล่าวหรือไม่ ยังไม่ต้องนำพระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓๐ ในส่วนที่เกี่ยวกับการให้การประปาส่วนภูมิภาคมีอำนาจใช้ทรัพย์สินของเอกชนวางท่อส่งน้ำประปาโดยไม่ต้องจ่ายเงินค่าทดแทน ซึ่งเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามโต้แย้งว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมาใช้บังคับแก่คดีแต่อย่างใด กรณีจึงไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่ง ประกอบข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๑๗ (๑๓) ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะมีอำนาจรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยอาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

(คำสั่งที่ ๓๓/๒๕๕๕)

(นายจรูญ ภัคดีชนากุล)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจรูญ อินทजार)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายเฉลิมพล เอกอุรุ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายซัช ชลวร)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนรภัฏ มาประณีต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบุญส่ง กุลบุปผา)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุพจน์ ไข่มุกด์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ